

Puit sisekujunduses

ELL-MAAJA RANDKÜLA

Meie interjöörides näeb üha rohkem puitu ja selle üle võib ainult rõõmustada. Veel mõni aeg tagasi tungisid kunstmaterjalid meie eluruumidesse erilise aktiivsusega: põrandale laminaat, PVC või sünteetiline vaipkate, seina kipsplaat, tupp melamiinmööbel ja kõigele krooniks pakettaknad, millest ei pääse läbi ainuski värske õhuioon. Tulemus: staatiline elekter, vibratsioon, õhuniiskuse taseme kõikumine.

Ent tehiskeskonna pealetung pole ainult meie häda, sama kogetakse mujalgi. Probleemidest räägitakse siiski üha laiemalt ja otsitakse võimalusi, kuidas kahjulikke mõjusid leevendada. Oluliseks tasakaalustajaks ruumis on looduslikud materjalid, eeskätt puit.

Kuivõrd teadlikud on puidust inimesed, kes asuvad kodu sisustama? Sisearhitektid Jan Graps ja Ken Ruut, kes interjöörikujunduste kõrval projekteerivad puitmööblit ka oma firmale Incognito, ütlevad, et ökorahvaks on meid veel vara pidada, kuid nihkeid hoiakutes on juba märgata: kui pere büdžett vähegi lubab, soovitakse ikka puitpõrandat ja -mööblit.

Põrand kui kujunduselement

Puitpõranda roll ruumis on viimasel ajal märgatavalt tugevnenud, sest puiduvalik on praktiliselt piiramatut. Kui kunagi tegid põrandast kunstiteose osavad meistrid, kes ladusid parketilipid põnevatesse mustritesse, siis praegu mängitakse puidu endaga: tuuakse välja materjali tekstuur ja toon nende täis ilus.

Loomulikult ei saa valikut langetades lähtuda vaid emotsioonidest – meeldib, ei meeldi. Silme ees tuleb hoida seegi, milline on üldine kujundusstiil.

Kindlasti ei kuulu heade hulka lahendus, kus mööbel ja põrand hakkavad omavahel konkureerima. Näiteks rikkalike kaunistustega antiikmööbel kaotab põranda võimsa puidumustri taustal oma võlust mõndagi, seepärast oleks õigem valida neutraalne hele puit (näiteks saar). Modernse minimalistliku sisustuse puhul on vastupidi: kauni tekstuuriga pruunikas pätkliparkett pehmendab minimalistliku mööbli kandilisust ja toob ruumi soojust.

Kooskõla, mis enamikel juhtudel häs-

ti töötab, on kontrastiprintsiip: tume põrand on heaks taustaks heledale mööblile, hele parkett seevastu joonistab selgelt välja tumedad mööblitükid. Väi-

keses ruumis annab parima tulemuse hele heledal. Valkjas puitmööbel samasugusel põrandal loob avarusetunde, kontrasti ja värvi saab sellesse tuua mõne

Hele heledal. Nii põrand kui puitmööbel on valgendatud saarepuidust.

Foto: Club 8

üksiku detailiga: patjadega diivanil, vaibaga, vaasiga riiulil.

Värvide kohta öeldakse, et need on nagu kameeleonid, mis muutuvad valguse-varju ning naabertoonide mõjul. Kõrgelthinatud pöögi-parketi intensiivne tumekuldne läige helgib vastu ka ruumi teiselt esemetelt. Samasugune mõju on tihti eksootilistest puiduliikidest põrandatel. Näiteks jatoba ehk brasiilia kirsi sügav punakas-pruun helk «soojendab» kogu sisustust.

Omad ja võõrad

Kui räägitakse kodumaisest puidust: männist, kasest, saarest, tammest, tekib kohe tunne – nende väljanägemist, tekstuuri ja tooni ma ju tean. Ent vanad tõed enam ei kehti. Puitu peitsitakse, valgendatakse, vanutatakse, õlitatakse, vahatatakse, töödeldakse leelise-

ga, «kivipestakse» ja mida kõike veel.

Sisearhitektid Jan Graps ja Ken Ruut leiavad, et võimaluste avarumine puhub sisekujundusele uut tuult tiibadesse. Kui varem kuulus puidu pinnatöötlus suuresti tsunftisestest saladuste hulka – igal tiseril-mööbelsepal olid omad nipid –, siis praegu on kvaliteetsed peitsid ja muud puidutöötlemisvahendid kõigile kättesaadavad, tuleb vaid uurida katalooge ja valida välja viimistlusvahendi mark ja number. Näiteks tamme või saare ilusat tekstuuri saab esitleda laias tooniskaalas, alates valgest ja lõpetades mustaga, kusjuures puidu välimus muutub tundmatuseni. Suitsutooni hall või sügavpruun tammeparkett mõjub väga eksklusiivselt, andes silmad ette nii mõnelegi eksootilisele väärispuidule.

Kuid meie põrandamaailmas on kindla koha sisse võtnud ka eksootika. Kuna kaugetest maadest pärit väärispuiduliike ja nende omadusi tuntakse meil suhteliselt halvasti, siis mõnest veidi lähemalt.

Interjööri ilmestab huvitav triibuline puiduspoon Zebrano. Kohvik Zebra Tallinnas.

Foto Jürgen Laos

Bambus on taim, mis kasvab põhiliselt Hiinas, Indias ja Jaapanis. Et bambusest saab suurepärase parketi, ei oska eestlased enamasti ette kujutada. Naturaalne bambuspõrand on helebeež või kollakas, kaunistatud põhitoonist veidi tumedamate juuspeente pikitriipudega, näha on ka bambuspuidu jätkukohad ehk sõlmed.

Eeben, mis pärineb Kagu-Aasiast, võib uhkeldada sajanditepikkuse kuulsusega. Raske, kõva, mustjaspruun või suisa must puit on olnud läbi aegade üks mööbelseppade meelismaterjale. Eriti kvaliteetseks peetakse Malaisias kasvatatavat musta eebenit.

Eukalüptist, mille leviala on Austraalia ja Polüneesia, saadakse väärtuslikku tarbepuitu. Eriti kõrges hinnas on eukalüptiparkett – seda peetakse üheks tugevamaks parketiks maailmas. Mõnda eukalüptiliiki nimetatakse austraalia kummipuuks, sama nime kannab vahel ka sellest valmistatud põrandapuit.

Jatoba ehk brasiilia kirsi puitu hinnatakse kui eriti tihedat ja vastupidavat.

violetse värvuse ja dekoratiivse mustriga puitu, mida saadakse põhiliselt Lõuna-Ameerikast. Eriti väärtuslikuks peetakse Brasiilias kasvavat jacaranda-puud. Mööblitööstuses on palisander kasutusel spoonina.

Tiikpuu ehk teka on Filipiinide tähtis eksportkaup. Puidu eripäraks on kõrge räni ja õli sisaldus, mis annab talle unikaalsed omadused: tiikpuu on kolm korda vastupidavam kui tamm, temast ei saa jagu niiskus ega putukad. Varem kasutati tiikpuud peaaesjalikult laevaehituses, praegu on hinnatud põrand- ja mööblimaterjal.

Wenge on meil üks populaarsemaid eksootilisi puiduliike. Jämeda koe ja ühtlaselt tumeda tooniga puit on tihe ning raskesti töödeldav, samas äärmiselt vastupidav, sealjuures ka niiskusele – ilmselt seepärast ongi wenge meie vanitubades lemmikmaterjal.

Mitmeid eksootilisi puiduliike kasutatakse ruumikujunduses spoonkilpidena seintel, esmaajoones avalikes interjöörides: hotellides, ühiskondlikes hoonetes, meelelahutusasutustes jms.

Tema kodumaa on Kesk- ja Lõuna-Ameerika. Parketiks töödelduna võtab jatoba pind punakaspruuni tooni, kuid «küpseb» aja jooksul tumedamaks.

Kookost teame esmaajoones materjalina, millest valmistatakse matet ja vaipu, kuid sellest tehakse ka parketti. Käiku lähevad sel juhul vanad, viljakandmise lõpetanud puud, mille puit on tugev ja tihe. Värviskaala varieerub kuldsest tumepruunini.

Mahagon pole omaette puuliik – nii nimetatakse tihedakoelist, punast või pruuni puitu, mida annavad erinevad, mitmel pool maailmas kasvavad troopilised puud. Kasutatakse põhiliselt spoonina.

Palisandriks kutsutakse tumepruuni või

Mööbel areneb koos tehnoloogiaga

Mööblit rääkides rõhutavad Graps ja Ruut, et suurimaks liikumapanevaks jõuks selles vallas on arenev tehnoloogia.

Loomulikult täispuitmööbel oli, on ja jääb. Samas seab meie tarbijale piirid ette hind, mistõttu kasutatakse odavamaid puiduliike. Andmaks mööblile hinnalishemat ilmet, võetakse appi õhuke värispuudust spoon. Samal põhimõttel valmistatakse ka spoonparketti, laudparketi odavam (ja lühema elueaga) versiooni.

Naturaalse spooni kõrval kasutatakse üha laialdasemalt spetsiaalse tehnoloogia abil kokkupressitud puitfiibrit, mille pind on faktuurilt ja kujunduselt väga

lähedane originaalpuidule. Jäljendatakse eksklusiivset eebenit, palisandrit, wenge ja teisi kalleid puiduliike. Materjal on meeldiv, sest tegu pole sünteetikaga, vaid tihedalt kokkupressitud puiduga, millel on samasugused struktuuriomadused ja soojus kui naturaalsel puidul. Võrreldes eheda puiduga, on tööstuslikul spoonil mõned eelisedki: on lihtsamini töödeldav, defektivaba, puuduvad oksakohad. Ja mis samuti oluline – on naturaalsest spoonist odavam, mis annab võimaluse kasutada seda ka suurte pindadel.

Perspektiivne materjal on termopuit, mis oma tulemise võlgneb samuti tehnoloogiale. Kuna termotöötles kasutatakse vaid kuumust ja auru, jääb puit

ökoloogiliselt puhtaks. Termotöötlemisega saab anda kodumaisele männile, kasele ja tammele troopilise puidu välimuse, mistap neist tehtud mööbel või põrand on tõesti pilkupüüdev.

Mis suunas liigutakse? Kas õhus on midagi erilist? Jan Graps ja Ken Ruut rõhutavad taas tehnoloogia tähtsust. Näiteks pakutakse puitmööblile vaheldust kergetest õhulistest poolsünteetilisest materjalidest sisustusega, millele laserlõikuse abil antakse pitsiline pind. Oma positsioone pole loovutanud ka toekas kilpmööbel, ja see on meeldiv uudis. Nagu sisearhitektid oma mööblisarja Incognito arendades on kogenud, eelistavad paljud lihtsat, selge vormi ja naturaalse ilmega puitmööblit.

Interjöörirendid 2007

ELL-MAAJA RANDKÜLA

Rahvusvaheliste messide üheks eesmärgiks on suunata arenguid tööstuses ja juhtida tähelepanu olulisematele tendentsidele. Trendid, mida tutvustavad messikataloogid, on kokkuvõtte spetsialistide tulevikunägemustest, mis on koondatud ühte või teise teemasse. Frankfurdi messil esitleti neid nelja märksõna all.

Emotsionaalne puit

Lihtne, Skandinaavia disain ja põhjamaine karge stiil. Materjalid koduses ümbruses on soojad ja sõbralikud. Domineerivad pöök, tiikpuu ja palisander.

Naturaalse ilmega eheda puidu kõrval kasutatakse ka liim- ja tihendatud puitu. Pinnaviimistlustest tõuseb esile värvimine – traditsioonilise viimistlusteetodoi taaselustamine! Teiseks taotluseks on vana, kulunud ilme, mis justkui viitaks ökoloogilisele eluviisile ja kokkuhoidule. Oluline koht on rotang- ja bambusmööblil ning punutistel.

Inspiratsiooniallikatena nimetatakse 1950. ja 1960. aastate disaini, eriti Soome suurkuju Alvar Aalto loomingut.

Tekstiil toetab stiili naturaalsusega. Valikus on erineval viisil viimistletud vill, linane, puuvill, et tuua ruumi mitmekesisust. Mustrid on tagasihoidlikud: domineerivad peen graafiline joon, kitsad triibud ja väikesed ruudud, sekka motive Skandinaavia

käsitööst.

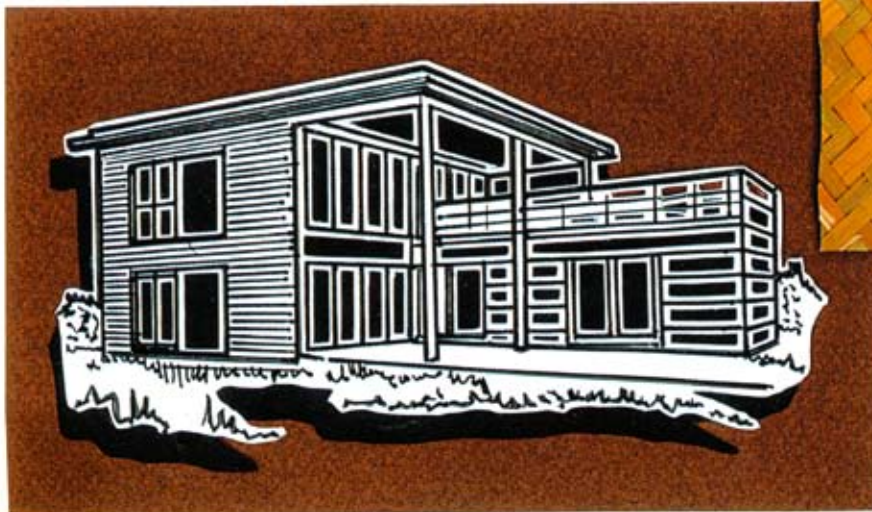
Värvid on looduslähedased ja mõjutatud puidu ja linase kanga naturaalsusest. Kooskõlad on pehmed, isegi udu- ja jõudu annavad juurde eri toonitugevuses pruunid.

Kuna teistes teemades on puidu osakaal peaaegu olematu, siis esitame need kokkuvõtlikumalt.

Reflekteeriv metall

Põhiteemaks on metall ja klaas, nii arhitektuuris kui sisekujunduses. Üldmulje on jõuline, modernne ja industriaalne.

Metallmööbel esineb koos eksperimentaalsete kangastega. Domineerib

Joonistel:
Visioon interjööritrendist 2007
teemal «Emotsionaalne puit».

sünteetika, sageli kulla- või hõbedaläikeline, samuti võrk.

Eeskujud: Eileen Gray, Mies van der Rohe, Rem Koolhaas jt.

Värvitoonid on jõulised. Eriti tõuseb esile sinine, millele lisab intensiivsust puhas valge.

Elegants tekstiilis

Pehme ja mugav äraolemine luksuslike kangaste vahel. Stiil on särav, rikas ja küluslik: siid, vill ja nahk suurtel diivanitel ja lamatsitel.

Mustreid laenatakse *art deco*'lt ja muinasjutumaailmast, detailidega, eriti vase- läikeliste ja kullatud metallist valgustitega tuuakse sisse 1970. aastate meeleolu.

Värvid on sügavad ja täis läiget.

Dünaamiline plast

Stiil neile, kellele meeldivad värvilised asjad ja kes suhtuvad oma ümbrusse huumoriga. Suurimaks mõjutajaks on 1960.–1970. aastad, vürtsiks sekka tipptehnoloogilist kodutehnikat ja isetehtud asju.

Segada võib kõike: plastmööblit, käsitööd Mehhikost, Aafrikast ja Hawaiiilt, op- ja pop-kunsti, plakateid ja postreid, nipsasjakesi jne.

Värvid on lõbusad, elavad ja intensiivsed. 🏠

